

HOUTS. K. OOL

A5

Artzine

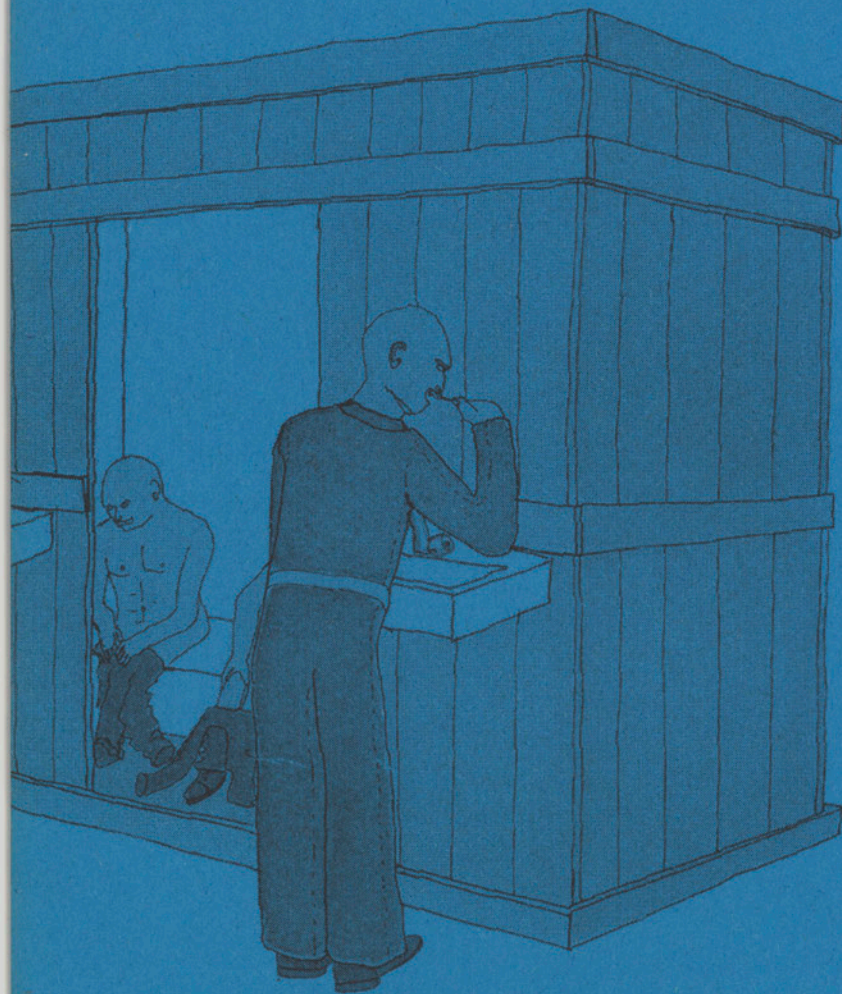
DE

Nummer 2

NIEUWE

Zaargang 1

16MM

Rob Zimmermann is beeldend kunstenaar

+ www.robzimmermann.com

Gerard van den Berg is beeldend kunstenaar

+ www.gerardvandenbergh.com

Ronald Nijhof is beeldend kunstenaar

en *Volksrekorder*

+ www.roch.nl

+ www.volksrekorders.com

Alisa Osinga is 3D designer

+ www.alisaosinga.com

Clara Pouderoijen is beeldend kunstenaar

Ronald Huynen is beeldend kunstenaar

+ www.panographia.com

Quinsy Gario is beeldend kunstenaar

en *postcolonial gender studies* student

+ www.nonemployees.com

Matrijs van Merg is beeldend kunstenaar

Lene Ter Haar is activist contemporary art
en initiatiefnemer *B32*

+ www.stadsgalerijheerlen.nl

+ www.b32.org

Joep van Lieshout is beeldend kunstenaar

en oprichter *Atelier Van Lieshout (AVL)*

+ www.ateliervanlieshout.com

Ties Ten Bosch is beeldend kunstenaar

en *Volksrekorder*

+ www.tiestenbosch.com

+ www.volksrekorders.com

Maurice Bogaert is beeldend kunstenaar

en *Volksrekorder*

+ www.mauricebogaert.nl

+ www.volksrekorders.com

Bram Nijssen is grafisch ontwerper

en *Volksrekorder*

+ www.bramnijssen.com

+ www.volksrekorders.com

HOUTSKOOL #2 (04/05/06/2009)

verschijnt vier keer per jaar

376/500

REDACTIE

Ties Ten Bosch, redacteur generaal
Maurice Bogaert, redacteur generaal
Bram Nijssen, designmeester

MET BIJDRAGEN VAN

Ronald Nijhof, Rob Zimmermann,
Alisa Osinga, Gerard van den Berg,
Clara Pouderoijen, Ties Ten Bosch,
Matrijs van Merg, Quinsy Gario,
Ronald Huynen, Lene Ter Haar,
AVL

MET DANK VAN

Yolanda & Dunya (AVL),
Regina Kelaita (vertaling Duits)

DRUKWERK & PAPIER

Raamwerken, Enkhuizen
BühmannUbbens/
Paperdesk, Zutphen

HOUTSKOOL

Postbus 1446
3500 BK Utrecht

DISCIPLINATOR (2003) © ATELIER VAN LIESHOUT

LS,

Voor u ligt de tweede editie van HOUTSKOOL. Voor wie de eerste editie gemist heeft, HOUTSKOOL is het nieuwe gefotokopieerde artzine. Voor alle andere lezers, u zult zien dat de opzet van deze tweede editie niet veel verschilt van de eerste, behalve dat de inhoud natuurlijk geheel nieuw is.

Voor het schrijven van deze inleiding kregen we een aantal tips van onze designmeester en we quoten:

Kheb ergens eens opgepikt dat je drie soorten editorials hebt; 1. je benoemt de bekendste naam en verder niets, 2. je benoemt alle namen of 3. je verteld een (niet) relevante anekdote. Maar het kan ook gewoon formeel blijven zoals vorige keer. Kweet het ook even niet.

Hadden we deze tip eerder gekregen, had onze vorige inleiding er misschien

heel anders uit gezien. Maar ook na deze tip waren onze meningen nog zeer uiteenlopend. Alleen de bekendste naam noemen is erg populair en te makkelijk. Bovendien doen we dan onze andere uitstekende bijdragen te weinig eer aan. Alle namen noemen zou zeker een optie zijn, maar dat zou een opsomming worden. Als u als lezer daar behoefte aan heeft, kijkt u gerust in onze inhoudsopgave. Blijft over optie drie.

Rest ons nog u veel leesplezier te wensen en u uit te nodigen tot reactie als u daar behoefte toe hebt. Ons postbusnummer kunt u vinden op de pagina hiernaast.

Met vriendelijke groet
ook namens de designmeester,

de redacteurs generaal

Personalia, Credits & Editorial

Atelier^o w/ NIJHOF, ZIMMERMANN, OSINGA, POWDEROIJEN & VAN DEN BERG

Letters From The Young Artist by TIES TEN BOSCH

MATRIJS VAN MERG

Centerfold by QUINSY GARIO

Scrapbook by RONALD HUYNEN

Review by LENE TER HAAR

Prijsvraag

B-Side by ATELIER VAN LIESHOUT

p.2-p.3

p.4-p.5

p.6

p.7

p.8-p.9

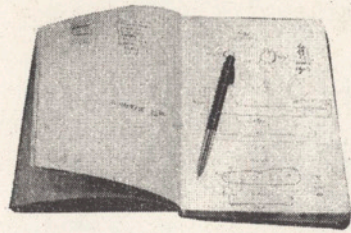
p.10-p.11

p.12-p.13

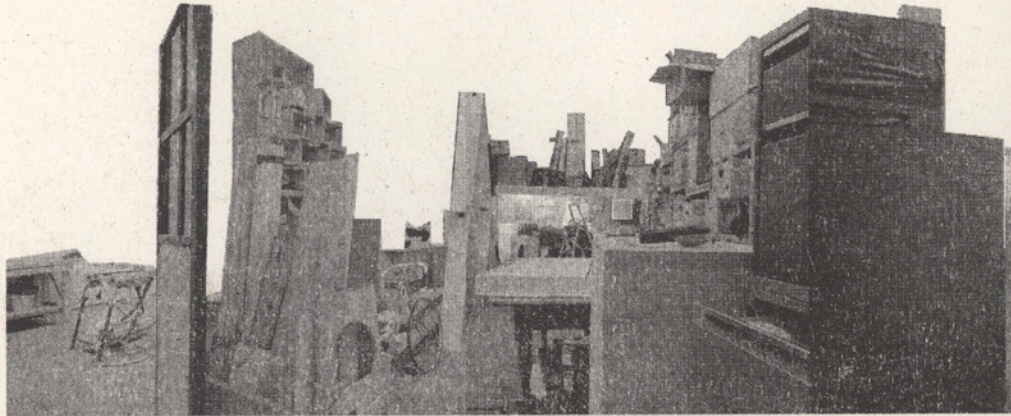
p.15

p.16

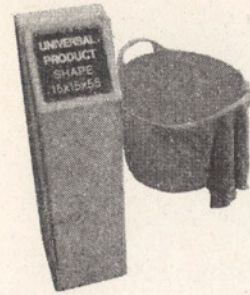
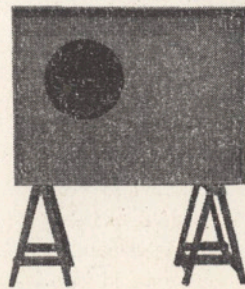
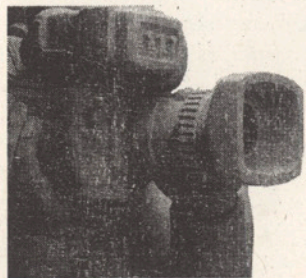
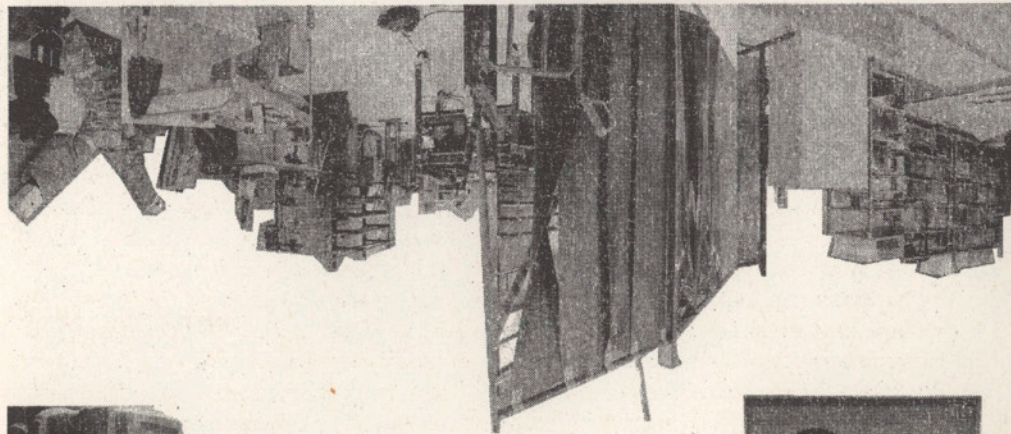
Atelier⁵

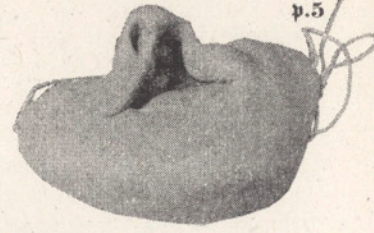
p.4

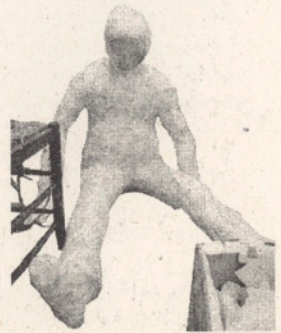
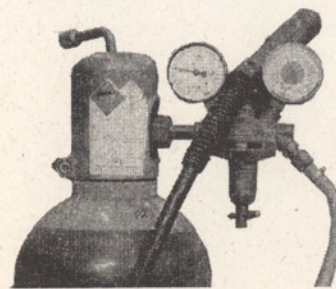
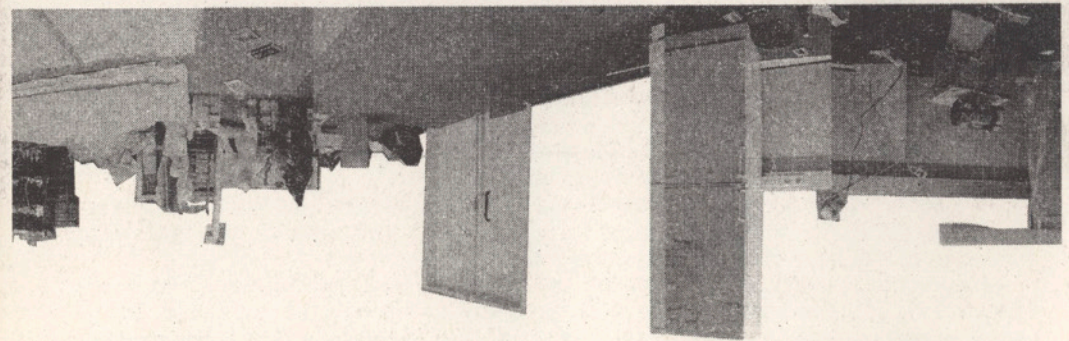
RONALD NIJHOF, ROB ZIMMERMANN, ALISA OSINGA, CLARA POWDEROIJEN & GERARD VAN DEN BERG

p.5

ATELIERS DE KLOP (03/2009), UTRECHT-OVERVECHT (PHOTO'S BY TEN BOSCH & BOGAERT)

Rotterdam,
1 April 2009

Letters From The Young Artist

p. 6

Sehr geehrter THOMAS HIRSCHHORN,

In 2002 busuchte ich die **Documenta 11**. Nach drei tagen herumlaufen kamen wir bei der letzten Stelle an. Dort standen zwei Autos die uns zu einem abgelegenen Ort in der Stadt, zu einer Arbeit von einem mir noch unbekanntem Künstler mitnehmen wollten: zum **Bataille Monument** von einem **Thomas Hirschhorn**.

Müde von den langen Spatziergängen entlang all den Kunstwerken beschlossen wir diese Arbeit fahren zu lassen.

Hätten wir damals anders beschlossen, hätte ich Ihr Werk ungefähr drei jahre früher kennen gelernt, zu einer zeit wo ich gerade bei der Akademie anfang. Wer weiß wieviel mehr Einfluß Ihre Arbeit auf meine Entwicklung gehabt haben könnte.

Drei Jahre später lernte ich dann doch Ihr Werk kennen und wurden Sie mein Held. Nachdem ich Fotos von Ihren Arbeiten gesehen hatte und einige von Ihren Texten gelesen hatte war ich überzeugt das Sie recht haben wenn Sie sagen daß Sie Ihr Werk als Künstler auf einer politischen Art und Weise tun durch auf politischer Weise Fragen zu stellen und nicht durch das fragen von politischen Fragen politisches Werk zu machen. Wow, was für ein Engagement! Das ist es, wonach ich suchte!

In 2008 ging ich zu Ihrer Ausstellung "**Anschool**" im **Bonnefantenmuseum** (Maastricht). Ich war überzeugt. Sie kletterten auf Ihren Sockel um nie mehr runterzukommen! Was für eine Kraft, was für ein Engagement! Ich sah die Arbeit von jemandem mit viel Energie, einem Ziel, jemanden der kämpft!

Danach wurde es still. Über zwei Jahre hinweg hörte und sah ich wenig von Ihnen. Das kann natürlich passieren. Irgendwie verschwand auch Ihr Einfluß auf mein Werk ein bißchen. Ich fing an Sie zu vermissen, sowie ich auch das Engagement bei vielen Künstlern zu missen began.

Langsam wuchs eine andere Einsicht. Wenn 'Politik' die Art und Weise ist womit die Interessen verschiedener Gruppierungen zu Wort komen, dan ist Politik also immer ein Austausch zwischen zumindest zwei Ansichten.

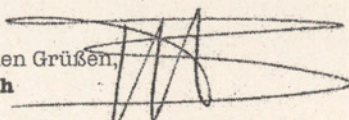
Alleine kann man nicht politisch sein. Man kann nicht die eigene Meinung der Eigenen gegenüber stellen. Aber man kann eine Meinung äußern die um eine Reaktion von einem Anderen fragt. Das würde aber doch auch heißen, daß die Arbeit automatisch politisch ist? Es hat eine Meinung und lockt somit Reaktionen aus?!

Vor nicht zu langer Zeit las ich in der Zeitschrift <<**Ur-Collage**>> und Ihr Sockel fing an zu wackeln als ich Ihre Einleitung las! Ihre Suche danach wie die Welt funktioniert fängt glaube ich an sich zu verändern in Zeigen wie die Welt funktioniert.

Jetzt weiß ich's sicher: dieses Werk ist nicht auf eine politischen Weise entstanden, es betreibt Politik! Sie wollen, so wie Sie es selbst schrieben, die Fakten sehen lassen. Und das ist es, was das Werk macht. Es zeigt die Fakten die Sie aussuchen. Eine überdeutliche Meinung. Die Arbeit ist politische Arbeit.

Aber gut, es ist noch nicht zu spät. Vielleicht sehe ich dies alles aus dem falschen Blickwinkel und können Sie es mir noch mal erklären, mit der deutlichen Verwörtlichung mit der Sie das können. Vielleicht hört dann das Wackeln auf und können Sie wieder fest auf Ihrem Sockel stehen!

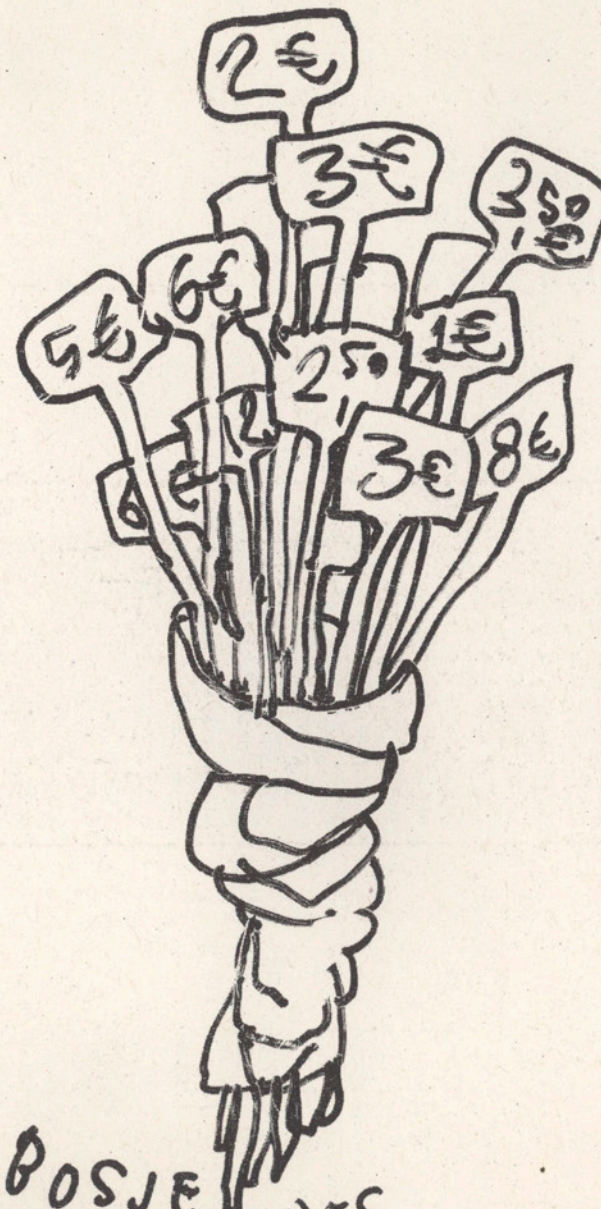
Mit freundlichen Grüßen,
Ties Ten Bosch

P.S.: Da Sie ja sowieso in diesem Sommer in den Niederlanden sind, könnten wir dies vielleicht bei einem Bier besprechen?

p. 7

Matrijs Van Merg No 2 (2009)

POSJE
PRIJSKAARTJES

'THE OTHER IN WIM VERSTAPPEN'S BLUE MOVIE' BY QUINSY GARIO (03/2009)

Recently I was at a viewing for WIM VERSTAPPEN'S 1971 film *Blue Movie*, which was entirely filmed in the, pre-Surinam independence of 1975, newly built, Bijlmer, and was struck by the politics of representation in the film. When looking at *Blue Movie* the implied (visual) absence of people historically, culturally and socially not colored white in a film made in the Bijlmer now seems anachronistic because, as ELORIS PAALMAN noted in 2000 in his article *Kidnapping The Bijlmer*, the Bijlmer has become the nationally acknowledged site of (multicultural) difference and change. And because of the visual absence of people not historically, culturally and socially colored white, the viewer is lead to assume that the film does not touch on this and is only focused on sexual wantonness by the financially well-off, who, by their sole presence in the

Eyre. Places like the Bijlmer were constructed to minimize the everyday friction without realizing that it is this everyday friction, what ANNA LOWENTHAUPT ISING calls "the grip of encounter", that energizes cities. The film presents us with a friction within the private domain and not the public domain, which was functionally divided to entrench newly constructed notions of whiteness within architecture. Where Floris Paalman links the notion of the makeable society and the constant restructuring of the Bijlmer to gentrification, but stops short of placing the desire to divide the public domain within a whiteness discourse, Verstappen's *Blue Movie* through the above mentioned sequence firmly posits that the rationalist discourse behind the makeable society is connected to a notion of whiteness that needs an Other to define itself in contrast to.

The sequence, from '64'54 to '67'19, presents us an M. Butterfly-like transvestite strip show by a white man with a large

because people are caged in like animals which will result in animal like behavior.

As SANDER GILLMAN pointed out in 1985 in the chapter 'The Hottentot and the Prostitute: Toward an Iconography of Female Sexuality' of his book *Difference and Pathology. Stereotypes of Sexuality, Race and Madness*, such a sexual Othering and animalistic rendering of the inhabitants of the Bijlmer is a historically quite normative portrayal. He notes the historical background of such portrayals as going back to the Middle Ages and its connection to a notion of primitiveness and sexual prowess that is connected to the black female body. The by Gilman noted late nineteenth century discourse on prostitutes and their resemblance to the anatomy of Hottentot women, is reiterated by utilizing women throughout the film as the sexual aggressors and thus illustrates the transgressive possibilities of white women to be able to cross over through their

film, are naturalized as being white and (nearing) middle aged. In the film, from '3'23 to '3'42, the Bijlmer itself is also questioned as a new age suburb that in reality can't live up to the ideals that it represents.

Those ideals, covertly expressed in the film through a bizarre sex dance sequence, are inextricably tied to whiteness and the Dutch colonial past. As Floris Paalman pointed out the Bijlmer is "[a] radical example of [a] functional district" that was built "as a reaction to [the uncontrollable urban chaos at the beginning of the twentieth century as a result of the enormous growth of cities during the period of industrialization]". This enormous growth was the result of colonial practices and the capitalist desires that fed them and led to the construction of a notion of home in Europe as noted in ROSEMARIE BUIKEMA'S 1999 article *From Literary Criticism to Cultural studies. Configurations of Gender, Class and Ethnicity in Charlotte Brontës Jane*

paper mache penis and sizable pair of papier mache breasts, and a JOSEPHINE BAKER-like African tribal dance to Dutch folk music by two stark naked masked white women with torn skirts made to look like banana tree leaves, for a white middle aged crowd. The sequence leads to the revelation that the man's penis is in fact miniscule and that the women are uncontrollably lascivious to the point of dropping to the floor and offering up their vagina's to the viewers. These stereotypes of the effeminate Asian male and the sex obsessed African female are part of an intertextual tapestry, as PAMELA PATTYNAMA has illustrated in her 1998 article *Secrets and Danger: Interracial Sexuality in Louis Couperus The Hidden Force and Dutch Colonial Culture around 1900*, that is needed to show how, as KEES BRUSSE'S portrayal of the zoologist, specialized in Africa, contends, from '14'04 to '14'20 and from '46'43 to '50'10, the Bijlmer will only lead to abhorrent sexual behavior

pathologies. Although it could be argued that the usage of Dutch music illustrates the women iterating their Dutch sexual liberties, through their clothing, masks and dance style however a distance is noted between the signifier and the signified that fills the now anachronist seeming void, that is the (visual) absence of people historically, culturally and socially not colored white.

Blue Movie. Dir. Wim Verstappen, Cin. Jan de Bont, Scen. Wim Verstappen & Charles Gormley, Perf. Hugo Meijers, Kees Brusse, Ursula Blaauth. Prod. Pim de la Parra & Dieter Geissler, Scorpio Films, 1971. Strengholt Multimedia, 2005.

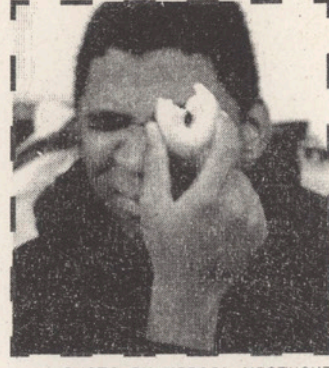
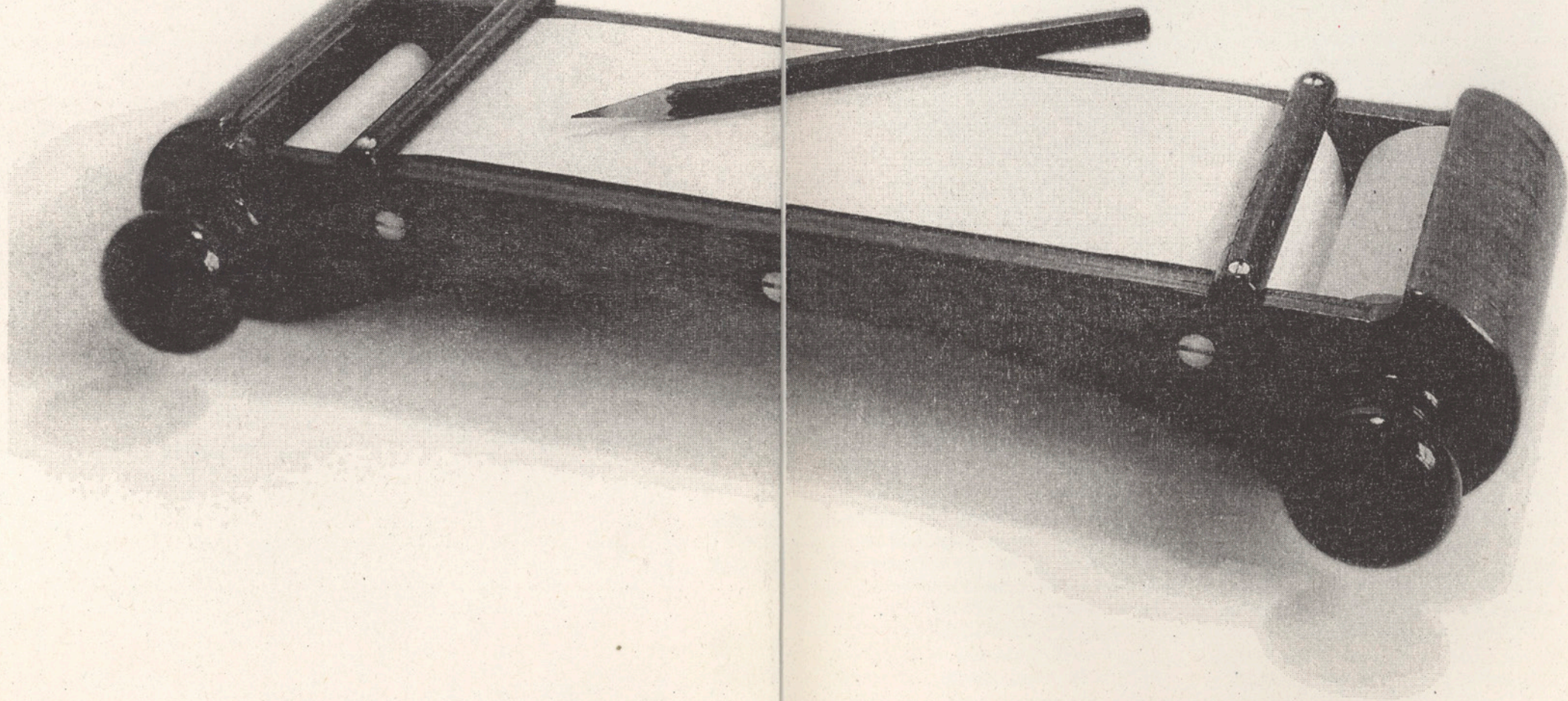
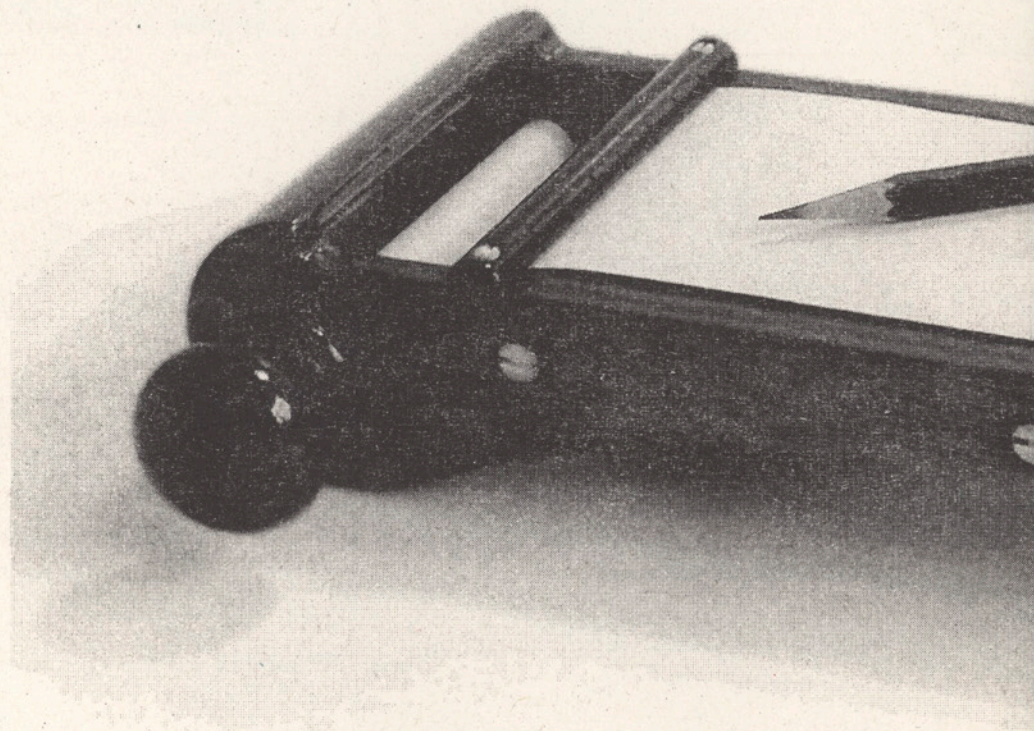

PHOTO BY VIRGIL WESTHOUT

Review

De groepstentoonstelling *ZoOlogica* presenteert het werk van HAÏDÉE HENRY, EDWARD LIPSKI, MICHEL HUIJSMAN, MARC MULDER, CHARLOTTE DUMAS en JAN ROELAND om het thema van de Boekenweek 2009 'TJIELP TJIELP Het dier in de letteren' vanuit het perspectief van de beeldende kunsten te accentueren. Dieren als dragers van verhalen over het mens-zijn karaktertrekken, dilemma's, driften en gevoelens die soms alleen in beelden uit te drukken zijn.

Voor het eerst worden bij deze tentoonstelling kunstwerken in de OPENBARE BIBLIOTHEEK (Heerlen, red.) getoond. **Een spannende aangelegenheid: niet alleen omdat de beveiliging een apart verhaal is, maar ook omdat bezoekers tussen de rekken plotseling verrast worden door de werken, die in tegenstelling tot de boekruggen een blik vanuit een grotere afstand vragen.** Hiertegenover bevindt zich de kunstrijker als in een haaglabrynt, waarin hij op zoek gaat.

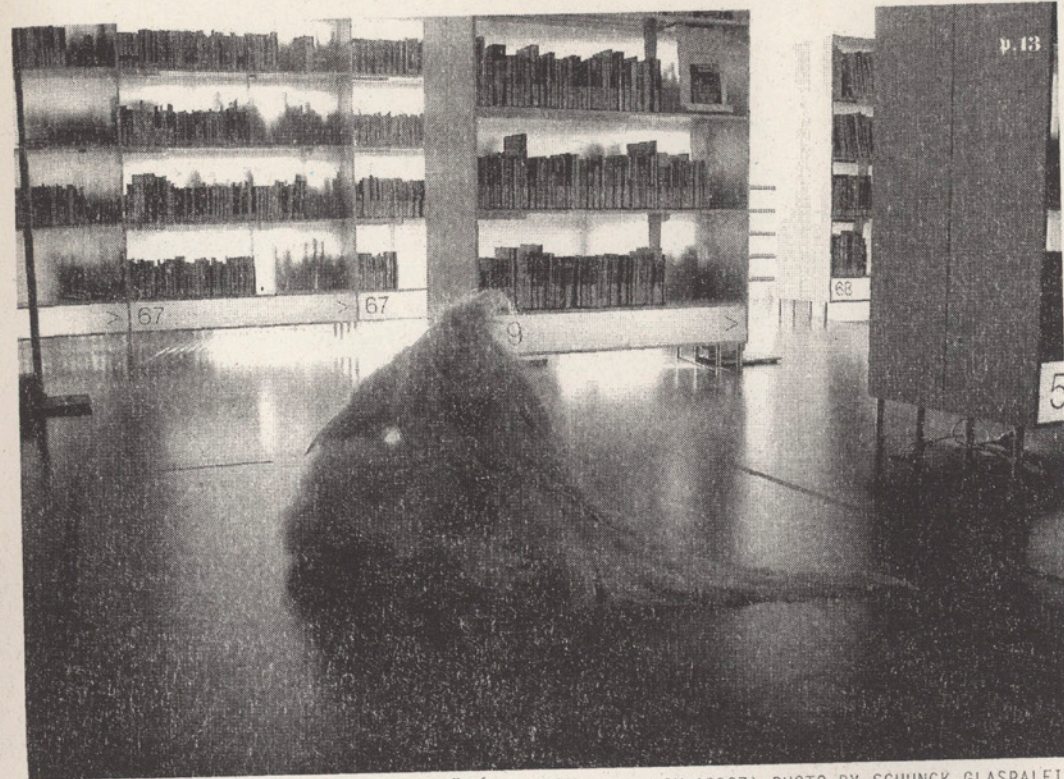
Vijf sculpturen van *ZoOlogica* zijn van de Franse kunstenaar HAÏDÉE HENRY (1978, Parijs). Op het eerste gezicht aandoenlijk, toont zich bij een nauwkeurigere kijk de donkere, dreigende kant van de beestachtigen. Naast haar ambivalente "femmes oiseaux", hybride tussen mens en dier, met de namen *Pipi Lou* of *Bergeranette* staan twee mechanische beelden die het levende letterlijk in de tentoonstelling brengen. Zoals de met een bewegingsmelder voorziene olifantenslurf *Valse Trompée* (2007) die hier, in het Frans *trompe*, een 'foute, bedrogen wals' danst met de kijker.

In haar sculpturen toont Henry de residuen van een fantasiewereld, die mythisch, sprookjesachtig maar ook cartoonesk het verschil tussen subject en object, mens en dier, meubels of machines laat vervagen en ook het kunstbegrip niet vrijwaard. Zo lomp als dat ding is, zo veel plezier geeft deze schaamteloze, eerlijke en haast cynische visie op wat een sculptuur zou moeten zijn.

Bij JAN ROELAND wordt het beest, in dit geval een Ooievaar, symbool voor het alledaagse, dat als studieobject dient voor zijn schilderkunstige studies van het abstraheren van vorm. MARC MULDER draagt zijn werk op aan een mens die volgens hem in zijn uitingen aan een dier herinnert door in zijn collage *Fumi-e* (*Xandra van de Volkskrant*) (2006) de activiteiten van de recensente aan de vorm van een kikker te verbinden.

Dieren, die zich als mensen gedragen, zijn veelal een variatie op fabels, zoals in het werk van CHARLOTTE DUMAS. Domesticeren, de natuur behaaglijk en controleerbaar maken, was lange tijd een premisse in de mens-dier verhouding. De circustijger Tabby van Charlotte Dumas verwijst naar een eeuwenoud beeld van de getemde kracht. Nog niet lang geleden, pas toen het grote uitsterven der dierrassen een algemeen aanvaard probleem werd, zijn dieren voor het eerst in een omgekeerde beweging weer 'verwilderd'.

MICHEL HUIJSMAN bracht een hommage aan deze herwaardering van het wilde in zijn installatie *Halfautomatische Troostmachine* (2001) in de berenkuil in Maastricht rond bruine beer Jo. Ook in het hier getoonde werk speelt een beer in een kooi de hoofdrol. Alleen blijkt deze een teddybeer, het knuffelbeest par excellence dat in de woorden van

HAÏDÉE HENRY *PIPI-LOU* (2007) PHOTO BY SCHUNCK GLASPALLEIS

de kunstenaar zich voordoet als "het denkende dier in de kast, welke zijn geweten, verleden en heimwee lijkt te herbergen. Tamelijk expliciet staat hiertegenover het ratstelletje *Rats* (1996) van EDWARD LIPSKI, waarin de mens-dier relatie op de spits wordt gedreven.

De titel *ZoOlogica* duidt op de tweestrijd tussen de logica en het dierlijke, onbewuste, en speelt parten met diegene, die een van de twee overwicht geeft. Gaat het om de met consternatie gedane uitspraak "Zó logica!" of over de leer van het beest-zijn, de zoölogie? Mensachtig dier of dierlijk mens – het verschil is tegenwoordig kleiner dan ooit.

Niet alleen omdat recent wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat op biologisch niveau het verschil niet in de genen zit, maar in willekeurige mutaties in een vrij

onduidelijke restmassa (*Der Spiegel* / 02 2009). Maar ook omdat een onderscheid tussen mens en dier niet te verdedigen is en zich hooguit als een culturele categorie toont. 'Het' dier bestaat niet, en het verschil tussen mens en konijn geldt evenwel voor chimpan-see en konijn. Werd eerst aangenomen dat cultuur (en kunst) het verschil maakt, zo beweerde Kinji Imanishi reeds in 1952 dat, als de overdracht van kennis en gewoontes als cultuur wordt gedefinieerd, ook dieren over deze beschikken. Ook taal en symbolen blijken de mens niet uniek te maken, zij zijn eerder als veroorzaker van verstrekkende gevolgen te beschouwen dan dat zij de menselijke psychologie hebben veranderd. (NRC, Frans de Waal, 2009).

ZoOlogica, 11 maart t/m 26 april 2009, SCHUNCK-Glaspaaleis, Heerlen.

printingbooksondemand

Wilt u een fotoboek
leren vormgeven?

Doe mee aan onze GRATIS workshop
en maak kennis met onze online
applicatie www.fotoboekdirect.nl

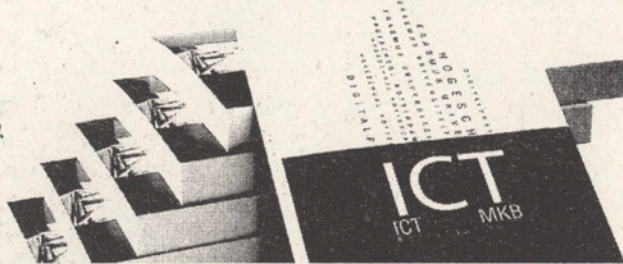
Voor meer informatie:
workshop@raamwerken.nl

Raamwerken Printing & Design B.V.
Kruitmolen 44, 1601 MC Enkhuizen
e. : info@raamwerken.nl
i. : www.raamwerken.nl
t. : 0228 - 523 530

Benieuwd hoe een
boek tot stand komt?

Kom naar onze opendag en
beleef hoe uw boek binnen een
uur wordt vervaardigd!

Voor meer informatie:
opendag@raamwerken.nl

OMSLAG Reviva Color Azuurblauw 120 grams 100% recycled
BINNENWERK Reviva Color Wit 120 grams 100% recycled

PAPER
DESK

reviva

THE REVIVAL OF A LIFESTYLE

BühmannUbbens

Pollaan 1, 7202 BV Zutphen
Postbus 33, 7200 AA Zutphen
Telefoon (0575) 59 83 98
www.paperdesk.nl / www.bup.nl

VIJF GEWELDIGE SCHILDERIJEN, ALLEMAAL TE BEWONDEREN
IN DE COLLECTIES VAN 'S NEERLANDS BESTE MUSEA.
VAN WIE ZIJN ZE EN WAAR HANGEN ZE? ONDER DE BESTE
INZENDINGEN WORDT EEN MUSEUM JAARKAART VERLOOT!
(OVER DE UITSLAG WORDT NIET GECORRESPONDEERD)

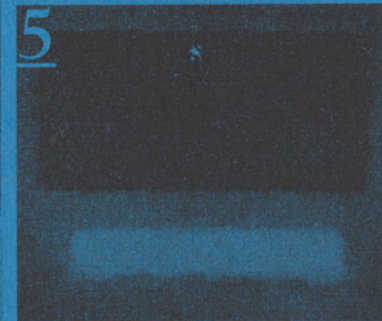
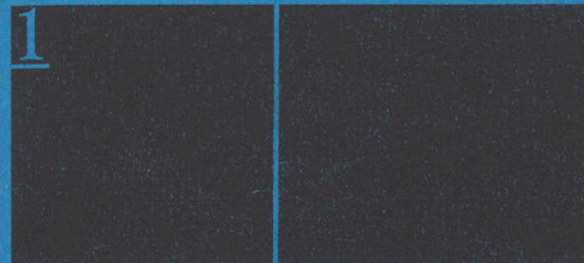
1

2

3

4

5

contest

POSTBUS 1446, 3500 BK UTRECHT

B-SIDE

p.16

